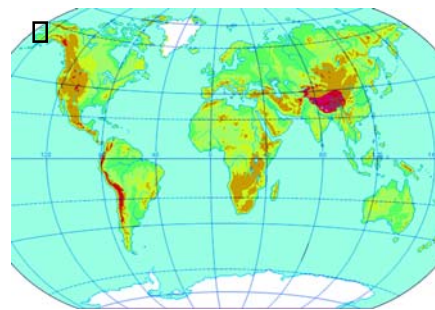

Rezerwat przyrodniczy Izembek o powierzchni 1670 km² położony jest na południowym krańcu półwyspu Alaska i zewsząd otaczają go wody Oceanu Spokojnego. Założony w 1960 roku w celu ochrony gatunkowej ptactwa wodnego oraz utrzymania różnorodności biologicznej tutejszych ekosystemów Izembek jest najmniejszym spośród przyrodniczych obszarów chronionych Alaski.

Rezerwat Przyrodniczy Izembek na Alasce

Kraina tundry.

Krajobraz, jaki rozpościera się przed zwiedzającymi park, to nadmorskie niziny upstrzone setkami jezior o krystalicznie czystej wodzie (będące pozostałością po znajdujących się tu niegdyś lodowcach), meandrujące rzeki i strumienie, podgórskie doliny, źródła termalne, a w oddali dymiące wulkany pokryte lodowcami.

Sztormowo i wietrznie

Tutejszy klimat charakteryzuje się częstym występowaniem sztormów, dużym zachmurzeniem oraz silnymi wiatrami. Opady atmosferyczne wynoszą ok. 890 mm na rok, a przez dwieście dni w roku pada deszcz lub deszcz ze śniegiem. Najsuchszą porą roku jest wiosna, natomiast najwięcej opadów przypada na jesień. Letnie temperatury powietrza w rezerwacie wahają się od 16°C

do 21°C, zimą -18°C natomiast częstym zjawiskiem jest tu mgła oraz mżawka. Silne wiatry oraz sztormowa pogoda mogą wystąpić o każdej porze roku. Ciekawostką jest też fakt, iż ok. 95% powierzchni parku to rezerwat ścisły.

Zarośla i krzewy

Zdecydowana większość powierzchni parku pokryta jest tundrą – formacją roślinną, w której panujące warunki naturalne (surowy klimat oraz wieczna zmarzlina) wykluczają obecność drzew. Porasta ją zatem płoząca się roślinność, taka jak: porosty, trawy, turzyce oraz niskie krzewy i krzewinki. Tereny wyżynne pokryte są łąkami i wrzosiwiskami, natomiast u podnóży gór – głównie wzdłuż koryt rzek i strumieni – występują zarośla wierzbowo-olchowe, w których

skład wchodzi następujące gatunki drzew: wierzba alaskańska, wierzba arktyczna, wierzba Barkleya, wierzba diamentowa oraz olcha zielona. Wśród wielu gatunków roślin występujących na terenie parku na wzmiankę zasługują: dereń szwedzki, jaśmin skalny, oset kanadyjski, goryczka północna, goryczka biaława, dzika pelargonia, groch plażowy, herbata labradorska, łubin Nootka, storczyk wąskolistny, babka zwyczajna, szczaw owczy, szczaw arktyczny, fiołek alaskański oraz koniczyna biała. Owoce niektórych roślin np. żurawiny, dzikiej truskawki czy jagody łososiowej są ulubionym przysmakiem zamieszkujących rezerwat ptaków.

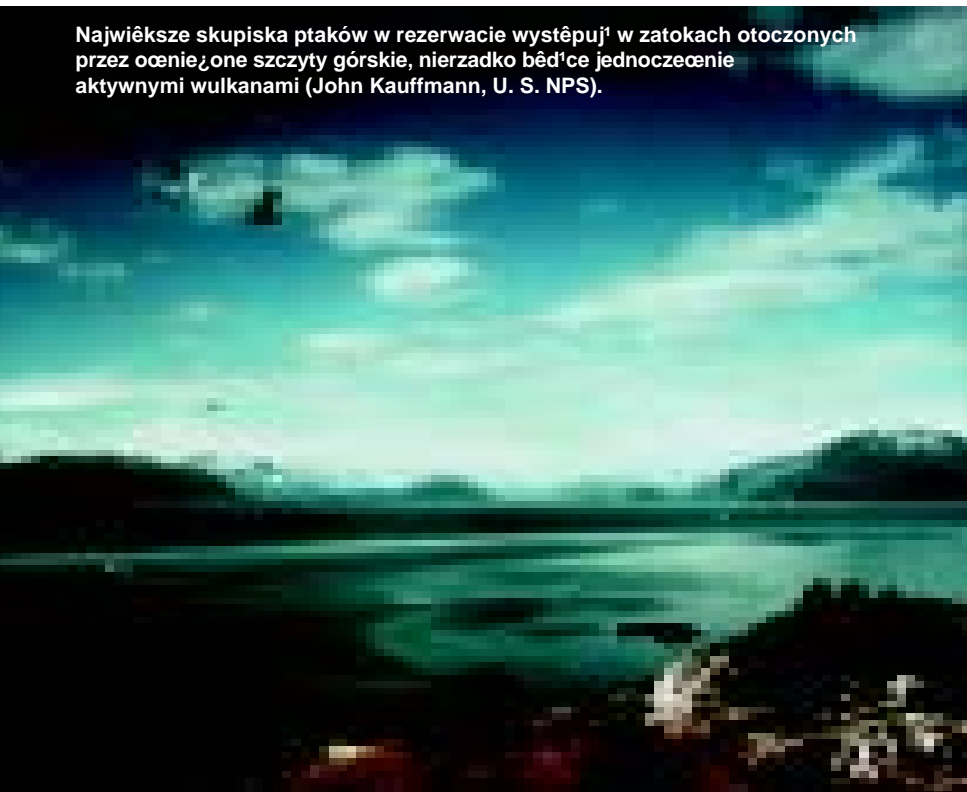
Wielkie stada

Panujące w tej szerokości geograficznej warunki klimatyczne znacznie ograniczają różnorodność gatunkową fauny i flory, ale za to populacje zwierząt są bardzo liczne, np. stada renifera amerykańskiego lub gęsi kanadyjskich liczą po kilkaset tysięcy sztuk. Niedźwiedzie brunatne – żywy symbol alaskańskiej przyrody – gromadzą się latem wzdłuż strumieni w oczekiwaniu na coroczną wędrówkę łososi. W jednej z górskich dolin naliczono się w ostatnich latach aż 150 niedźwiedzi!

Do pozostałych ssaków zamieszkujących park należą: renifer amerykański zwany potocznie karibu, łos amerykański, wilk szary, lis rudy, kojot, urson północnoamerykański (daleki krewniak jeżozwierza zwany również igłozwierzem), zając tundrowy, łasica, wydra rzeczna, wiewiórka ziemna, czyli susel, leming brązowy, norki i inne.

Wybrzeże morskie zamieszkują natomiast foki, lwy morskie Steller, morsy oraz wydry morskie. W przybrzeżnych wodach występują licznie wieloryby, m.in. wal szary, finwal, orka oraz dwa gatunki waleni dziobogłowych: Berardius bairdii oraz Mesoplodon stejnegeri.

Największe skupiska ptaków w rezerwacie występują w zatokach otoczonych przez ocienione szczyty górskie, nierzadko będące jednocześnie aktywnymi wulkanami (John Kauffmann, U. S. NPS).

Wędrowka łososi

Coroczna wędrowka łososi rozpoczyna się w parku Izembek już w środku lata. Pierwsze przyplływają: łosoś czerwony, różowy oraz chum, natomiast dopiero na jesieni pojawia się łosoś srebrny. Setki tysięcy tych ryb zaczyna i kończy swój żywot w tym samym miejscu (u źródeł górskich strumieni) wzbogacając rzeki i jeziora w substancje odżywcze dla mikroorganizmów – substancje, które „przyniosły” ze sobą z oceanu. Oprócz łososi w wodach rezerwatu występuje popularny na Alasce prąg tęczy.

Ptasie bogactwo

Choć park zamieszkuje wiele gatunków ssaków, to jednak najbardziej urozmaicony jest świat ptaków. Wymienić tu można następujące gatunki: brodziec skalny, brodziec zachodni, wróbel złotogłowy, wróbel sawanowy, pardwa skalna, bekas pospolity, rybołówka arktyczna, rybołówka aleucka, nurzyk gołębi, jaskółka drzewna, jaskółka brzegówka oraz kilka gatunków mew i kormoranów, tworzących u wybrzeży oceanu ogromne ptasie kolonie.

oaza ptaków...

Z drapieżników są tu: bielik amerykański, sokół wędrowny, błotniak północny, pustułka amerykańska oraz kilka gatunków jastrzębia. Sporadycznie do rezerwatu przylatują: kormoran czarnolicy, strzyżek zimowy, drozd pustelnik, drozd amerykański, sowa śnieżna oraz sowa krótkoucha. Większość ptaków zamieszkujących latem rezerwat wraz z nadejściem jesieni opuszcza go i kieruje się do miejsc zimowania, np. złota siewka odlatuje na południowe wybrzeże Pacyfiku, a brodziec piskliwy do Ameryki Południowej, lecz niektóre gatunki pozostają w parku przez cały rok. Do tych najwytrwalszych należą: kruk pospolity, pardwa wierzbowa, trznadel śnieżny oraz zięba różowa.

Istnienie rezerwatu przyrodniczego Izembek ma ogromne znaczenie dla ochrony gatunkowej ptactwa wodnego Ameryki Północnej. Każdej jesieni bowiem do rezerwatu przylatują setki tysięcy dzikich kaczek, gęsi, łabędzi i innych ptaków wędrujących z obszarów lęgowych położonych w Kanadzie, Rosji lub północnej Alasce.

Góry otaczające lagunę na tle wschodniego słońca (U. S. NPS).

Laguna Izembek

Największym powodzeniem wśród ptasich wędrowców cieszy się Laguna Izembek – niewielka zatoka o powierzchni 384 km², w której wodach występuje bodajże w największej na świecie ilości węgorzowa trawa – ulubiony pokarm ptaków wodnych.

Obszar laguny jako pierwszy przyrodniczy obszar chroniony Stanów Zjednoczonych został uznany za rezerwat o międzynarodowym znaczeniu dla ochrony wędrownego ptactwa wodnego (podobnie jak Biebrzański Park Narodowy). Większość ptaków przygotowuje się tutaj do dalekich podróży, przebywając w okolicy laguny przez około dwa miesiące. Po upływie tego czasu kierują się na południe do miejsc położonych wzdłuż wybrzeży Pacyfiku oraz do Kalifornii, przemierzając dystans prawie 5000 kilometrów!

Rezerwat jest odwiedzany m.in. przez bardzo popularny w Ameryce gatunek dzikiej gęsi – gęś cesarską. Ptaki te zakładają gniazda oraz wychowują swoje młode na Syberii lub północnej Alasce, natomiast zi-

mują na Wyspach Aleutach. Izembek jest dla nich tylko przystankiem na drodze do celu.

Pierwsze ptaki pojawiają się w rezerwacie już pod koniec sierpnia, ale największe ich ilości przylatują dopiero w listopadzie i grudniu. Oprócz węgorzowej trawy ich dieta obfituje w bezkręgowce i małże, które wyszukują na plaży w czasie odpływów. Co roku pewna ilość wędrownych gęsi pozostaje w rezerwacie aż do wiosny lub przynajmniej do momentu, w którym sroga alaskańska zima nie skuje lodem wody zatok i lagun.

Pośród ptactwa wodnego zamieszkującego lagunę oraz okoliczne jeziora najliczniej występują takie gatunki jak: bernikla Tavernera, kaczka krzyżówka, kaczka arlekin, edredon Stellera, edredon królewski, edredon pospolity, nur pospolity, nur czerwono-szyi, perkoz rogaty oraz cyranka zielonoskrzydła. Na zimę pozostają w rezerwacie łabędzie tundrowe, które zimują w pobliżu źródeł termalnych.

SEBASTIAN BIELAK

Zdjęcia zostały udostępnione za zgodą i dzięki uprzejmości National Park Service, Stany Zjednoczone.